

En kyrka för alla

Ett policydokument kring kyrkornas
arbete med frågor om funktionshinder

Utarbetat av Föreningen Furuboda
tillsammans med en arbetsgrupp med
representanter från de olika kyrko-
familjerna i Sveriges Kristna Råd

En kyrka för alla

Ett policydokument kring kyrkornas
arbete med frågor om funktionshinder

Utarbetat av Föreningen Furuboda
tillsammans med en arbetsgrupp med
representanter från de olika kyrko-
familjerna i Sveriges Kristna Råd

Sveriges Kristna Råds skriftserie:

Nr 1 *Charta Oecumenica*

Nr 2 *Solidaritetsens globalisering*

Nr 3 *Arms Trade*

Nr 4 *Pilgrimsteologi*

Nr 5 *Ekumeniska riktlinjer vid sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer*

Nr 6 *Tro-dop-medlemskap ur ett ekumeniskt perspektiv*

Nr 7 *Arms Trade II*

Nr 8 *Kyrkor i samtal*

Nr 9 *Religionsmöte*

Nr 10 *Etiska och andliga värden i EU*

Nr 11 *Kan vi be tillsammans?*

Sveriges Kristna Råd

172 99 Sundbyberg

Tel: 08-453 68 00

Fax: 08-453 68 29

info@skr.org

www.skr.org

Layout: Carl-Johan Friman

Tryck: Stockholms Läns Grafiska AB, Danderyd 2008

ISSN: 1650-9196

© Sveriges Kristna Råd 2008

Innehåll

Inledning	5
Teologisk utgångspunkt	6
Kyrkornas utmaning	8
Mål	10
Bilaga med förslag på fördjupning	11

Inledning

På uppdrag av Sveriges Kristna Råd (SKR) har Föreningen Furuboda tillsammans med en arbetsgrupp med representanter från de olika kyrkofamiljerna, under tidsperioden 2005-2007, arbetat med frågor kring kyrka och funktionshinder. En uppgift har varit att formulera ett policydokument kring dessa frågor.

Grundläggande för arbetsgruppen är att slå vakt om och värna alla människors lika värde samt att erkänna människans beroende av Gud och det ömsesidiga beroendet av varandra. Alla behövs och har något att tillföra.

Den faktiska verkligheten ser tyvärr ofta annorlunda ut. För att förändra detta krävs teologisk reflektion och bearbetning av attityder och värderingar kring bemötande och tillgänglighet. Det är av vikt att låta frågor om funktionshinder genomsyra tänkesätt och handling i kyrkor och samfund. Utifrån ett ökat engagemang kan även opinionsarbete och samhällsdebatt kring frågor om tillgänglighet och funktionshinder stimuleras.

Förhoppningen är att detta policydokument kan förmå kyrkor och samfund att genomföra en självkritisk granskning, så att varje människa får bli den hon är ämnad att vara.

*Föreningen Furuboda och SKR:s arbetsgrupp
kring kyrka och funktionshinder*

Teologisk utgångspunkt

1. Skapat till Guds avbild

Gud har skapat varje människa till sin avbild. Att vara människa ger en gudomlig värdighet. Inom sig bär varje enskild människa ”Guds ikon”, Guds avbild. Det finns ett inneboende värde i att vara människa, lika stort för alla. Kyrkorna ska därför möta alla människor med respekt.

Bibeltexter: 1 Mos 1:27; Rom 12:16

– Kristus kallar oss att möta alla människor med respekt.

2. Frälsning

Vi människor är utlämnade åt ondskan och behöver räddas undan det onda. Till vår frälsning har Gud sändt sin son, Jesus Kristus, som i sin person och sitt verk uttryckt Guds kärlek till alla människor och till hela skapelsen, och som öppnat en möjlighet till upprättelse och befrielse. Genom inkarnationen – att Gud blivit människa – har Gud gjort sig tillgänglig för mänskligheten och öppnat en gemenskap med sig och med allt Guds folk. Kristus sändes in i världen för att söka det som var förlorat och rädda det.

Bibeltexter: Jes 53:6; Luk 4:18-19; Joh 3:16; Rom 3:23-24, 8:32; Heb 9:11-12; 1 Joh 4:9

– Kristus kallar oss att förverkliga den gemenskap med Gud och människor som Gud öppnat en väg till genom inkarnationen

3. Sändning och Andens verk

Jesus sänder sina lärjungar såsom Fadern har sänt honom. Med försoningen som mönster ska de vittna om Gud, som i sin kärlek vill rädda människorna från det onda. Lärjungarna sänds in i världen med den heliga Andens kraft. Genom Anden bygger Gud sin kyrka där var och en fogas in som en levande sten i ett andligt tempelbygge. Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta. Varje lem i kyrkan, Kristi kropp, har fått gåvor av den heliga Anden, till uppbyggelse för hela kyrkan. Om någon enskild persons gåvor inte tas till vara betyder det att kyrkan säger nej till dessa och går miste om det Gud vill använda dem till.

Bibeltexter: Joh 17:18; Rom 12:4-5; 1 Kor 12:7, 12-27; 2 Kor 5:19; 1 Pet 2:4-5

– Kristus kallar oss att ge varje människa möjlighet att få bruka sina gåvor

4. Styrka och svaghet

I en av Gamla Testamentets profetior om Messias framställs han som en plågad man, van vid sjukdom. På korset visar Gud sin styrka genom att i Kristus anta villkor som många personer med funktionsnedsättningar kan identifiera sig med. I det som anses svagt visar Gud sin styrka. Den kyrka som vill leva trogen Herren är öppen för det som i mänskliga ögon anses svagt och visar därmed var Guds styrka är som störst. Guds rike har en värdeskala som är annorlunda än många av dem vi möter i samhället. Det som kan ses som svagt och sårbart vittnar om Guds hemlighetsfulla styrka, om trons mysterium.

Bibeltexter: Jes 53:3; 1 Kor 2:6-10; 2 Kor 12:9-10, 13:4

– Kristus kallar oss att i praktiken visa på Guds rikes värdeskala

Utmaningar till kyrkorna

1. Tillgänglighet

Det är med dessa teologiska utgångspunkter kyrkorna behöver närma sig frågor om funktionshinder. Både i samhället och i kyrkorna finns personer med funktionsnedsättningar som upplever att de inte får sin rätta plats. De känner sig inte välkomna, deras gåvor efterfrågas inte, de förtrycks och diskrimineras.

En person kan ha en *funktionsnedsättning* av fysisk, psykisk eller intellektuell karaktär. Däremot är inte ett *funktionshinder* något som en person har. Det är miljön som skapar funktionshindret. Det kan handla om hinder av praktisk karaktär; otillgängliga lokaler, avsaknad av högtalaranläggning och teleslinga eller brister i information och kommunikation, till exempel när det gäller utbud av kristen litteratur och media. Det kan inte minst handla om attityder som nedvärderar eller inte tar människor på allvar.

2. Deltagande

En viktig del i kyrkornas liv är gudstjänsten. När Guds folk samlas till gudstjänst inför Guds ansikte formas de och tron gestaltas. Känner sig alla delaktiga i den gudstjänstfirande församlingen? Firar vi gudstjänst med former där alla kan känna att de är en del av det folk som kommer inför Guds ansikte?

Alla kan och ska inte delta i allt. Kyrkorna ska exempelvis inte sluta uttrycka sin tro med musik därför att det exkluderar personer med hörselnedsättningar eller sluta använda bilder därför att det utesluter personer med synnedsättningar. Detta ger dock inte kyrkorna dispens från att söka vägar till största möjliga delaktighet och gemenskap. När kyrkornas uttrycksformer är exkluderande behöver de forma strategier som kompenserar detta. Det kan ske genom en mångfald av uttrycksätt.

3. Självkritisk granskning

Kyrkorna måste med självkritik granska sitt liv och sin verksamhet. Vi måste fråga oss vilka förändringar vi behöver genomföra för att kyrkorna ska kunna bli platser där personer med funktionsnedsättningar får bättre möjligheter att möta Guds kärlek – platser där de kan mogna i efterföljelse och tillsammans med hela Guds folk svara på kallelsen att i sitt liv gestalta sin tro. När kyrkorna ställer denna fråga kommer de att upptäcka att det inte handlar om att göra små justeringar. De behöver utveckla en människosyn som ger plats för de erfarenheter personer med funktionsnedsättningar har av att vara människa och kristen.

Frågan om hur kyrkorna låter personer med funktionsnedsättningar vara en del av sitt liv är i själva verket en kallelse till omvändelse, ett nytt sätt att leva. Vi behöver öva oss i att upptäcka de resurser som finns i kristen tradition, upptäcka den rikedom som har sin grund i en kristen gemenskap där alla är efterfrågade. Det handlar om att upptäcka den rikedom som har sin grund i en kristen gemenskap, där alla är efterfrågade. Som Kristi kropp är alla kallade att vara lemmar som ömsesidigt hjälper och stöder varandra.

4. Ora et labora – Be och arbeta

Den förändring som kyrkorna behöver åstadkomma kan förverkligas på den gamla beprövade vägen *ora et labora*, bed och arbeta.

Arbetet behöver ske på alla plan och inom ramen för kyrkornas ekumeniska strävanden. Kyrkorna måste samarbeta med personer med funktionsnedsättningar och deras anhöriga om hur gemenskapsformer kan förändras för att inkludera alla.

Samtidigt behöver kyrkorna be om Guds ledning, stöd och hjälp för att finna former att uttrycka sin tro. En tro där alla kan vara delaktiga för att hela Guds folk ska bli ett och världen ska tro att Jesus Kristus är Guds son och hela världens frälsare.

Mål

- *Som kyrkor förbinder vi oss* att verka för att kyrkobyggnader och all verksamhet ska vara tillgänglig för alla.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att söka upptäcka den rikedom som har sin grund i en kristen gemenskap där alla är efterfrågade och där alla är delar av denna gemenskap.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att verka för bättre möjligheter till delaktighet för alla och att erkänna vårt ömsesidiga beroende av varandra.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att sträva efter att olika uttrycksformer ska vara tillgängliga för alla människor.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att verka för större möjligheter för personer med funktionsnedsättning att finnas i ledande ställning i kyrkor och samfund.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att skaffa oss kunskap om hjälpmedel och pedagogik som ger möjlighet för personer med funktionsnedsättning att tillägna sig det kristna budskapet.
- *Som kyrkor förbinder vi oss* att verka för ökad kunskap och medvetenhet kring funktionshinder, till exempel genom att genomföra och inspirera till utbildningar och seminarier.

Bilaga

Adresser till hemsidor med dokument och skrifter för fördjupning

Webbadress

Sveriges Kristna Råd
www.skr.org

Föreningen Furuboda
www.furuboda.se

Studieförbundet Bilda
www.bilda.nu

Sensus Studieförbund
www.sensus.se

Sveriges Kristna Handikappförbund
www.crossnet.se/skrh

Phv. Pingst
www.pingst.se

Handikappförbundens samarbetsorgan
www.hso.se

Handisam – myndigheten för
handikappolitisk samordning
www.handisam.se

Regeringen
www.regeringen.se

Boverket
www.boverket.se

Dokument och sökvägar

Bland annat finns texten till detta häfte för nedladdning som PDF-fil

KompetensCenter, bl.a. projekt
Teo – om tro och funktionshinder

- Riv hindren – riktlinjer för tillgänglighet

- Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken
- Lag om stöd till vissa funktionshindrade
- Lag om assistansersättning

- Plan- och bygglagen, bland annat Allmänna lokaler. Kyrkor räknas enligt Boverket in i begreppet "Allmänna lokaler dit allmänheten har tillträde".

Socialstyrelsen
www.socialstyrelsen.se

- Föreskrifter och allmänna råd
- Kunskapsdatabas om ovanliga diagnoser, sök: "ovanliga diagnoser"

Regeringens webbplats för
mänskliga rättigheter
www.manskligarattigheter.se

- FN:s deklaration om mänskliga rättigheter

Centrum för handikappforskning,
Uppsala universitet
www.chr.uu.se

Föräldrakraft – tidning om barn
och unga med behov av särskilt stöd
www.foraldrakraft.se

Detta är ett litet urval av hemsidor. Många fler kan man enkelt leta sig fram till med hjälp av olika sökmotorer på Internet.

En kyrka för alla – ett policydokument kring kyrkornas arbete med frågor om funktionshinder

På uppdrag av Sveriges Kristna Råd har Föreningen Furuboda tillsammans med en arbetsgrupp med representanter från de olika kyrkofamiljerna, under tidsperioden 2005-2007, arbetat med frågor kring kyrka och funktionshinder. En uppgift har varit att formulera ett policydokument kring dessa frågor.

Förhoppningen är att detta policydokument kan förmå kyrkor och samfund att genomföra en självkritisk granskning, så att varje människa får bli den hon är ämnad att vara.

